

Bu zaman 1 milyondan artıq dinc soydaşımıza kütləvi surətdə divan tutub öz yurdundan qovan vəhşiləşmiş erməni silahlı birləşmələri Xocalı faciəsi, Daşaltı qətləmi kimi qanlı cinayətlər törətməklə beşər tarixinin yaddaşına yeni qanlı səhifələr yazdılar. İşğal olunmuş 20 faiz ərazimiz talan edilib, oda qalandı, qaçqın və məcburi köçkünlər çadır şəhərciklərində, yük vaqonlarında, zirzəmi, yataqxana və təsərrüfat tikililərində acınacaqlı durumda, ən ağır şərtlər altında yaşamağa məhkum edildi.

Ümitsizlik girdabında boğulan, heç bir yerdən ciddi siyasi-mənəvi dəstək ala bilməyən, daxili çəkişmələr üzündən hər gün daha da çətin vəziyyətə düşər olan xalqımızı və dövlətimizi belə bir ağır məqamda ümummillî liderimiz Heydər Əliyev xilas etdi. 1993-cü ilin 15 iyununda xalqın təkidli tələbi ilə xilaskar missiyasında hakimiyyətə gələn ulu öndərimiz qısa müddətdə siyasi iradə və təcürbə nümayiş etdirərək ölkədə əmin-amanlığa, sabitliyə nail oldu. Dünyanın nəhəng şirkətləri ilə imzalanmış neft müqavilələri və digər iqtisadi layihələrlə dövlətimizin iqtisadi qüdrəti, xalqımızın rifahı yüksəldi, sabitlik və inkişaf soydaşlarımızı ümid-

XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq Qafqazdakı tarixi Azərbaycan ərazilərinə, eləcə də qədim Qarabağın dağlıq hissəsinə köçürülən ermənilər ağalarının və nökrəçilik etdikləri dairelərin dəstəyi ilə hər fürsətdə çirkin niyyətlərini həyata keçirməyə cəhd göstərmişdir. Bu başbala toplum tarixi ərazilərimizdə etnik tərkibi öz xeyirlərinə dəyişdirmək üçün hər cür xəyanətə və rəzilliyə getmişdir.

Uzun illər öz məkrli niyyətlərini gerçəkləşdirmək üçün real tarixi şəraitin yetişməsinə gözləyən düşmən qonşu, təəssüf ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində himayəçilərinin fəal dəstəyi ilə həmin dövrdə ölkəmizdə baş alıb gedən hərc-mərclikdən, hakimiyyətsizlikdən istifadə etməklə soydaşlarımızın tarixi ərazilərimiz olan Qərbi Azərbaycandan deportasiyasına nail oldu. Bununla kifayətlənməyən təcavüzkar Ermənistan bolşeviklərin

süni surətdə “Dağlıq Qarabağ” adlandıraraq erməni muxtariyyətinə çevirdikləri ərazilərlə birlikdə bütün Qarabağın 7 rayonunu da bir-birinin ardınca işğal etdi.

la şanlı tariximizin ən şərəfli, ən qürurlu səhifələrindən birini yazdı.

Vətən savaşının başladığı ilk gündən cəsarətli, prinsipial və ardıcıl mövqeyini ortaya qoyan möhtərəm Prezidentimiz “Şuşasız bizim işimiz yarımcıq qalar” – söyləmişdi və verdiyi bütün vədlər kimi, bu sözlünə də ən qısa müddətdə əməl

iqtisadiyyatını tamamilə məhv etdi. Terrorçu dövləti sonu görünməyən fəlakətə sürükləndi.

Azərbaycan dövləti isə 44 günlük müharibə nəticəsində uzun illər dünya ölkələri və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən aparılan mənasız sülh danışıqları prosesinə son qoydu, tarixi ədaləti özünə bərpə etdi. 27 il kağız üzərində qalmış BMT qətnamələri döyüş meydanında reallaşdırıldı. Eyni zamanda, Azərbaycan bu savaş ilə ədalətli müharibə aparmağın presedentini yaratdı. Dövlətimiz, müzəffər ordumuz bütün dünyaya bəyan etdi ki, o, qarşı tərəfdən fərqli olaraq, yalnız işğalçı qüvvələrlə döyüşür, yalnız legitim hərbi obyektləri məhv edir, mülki əhali və infrastruktur onun hədəfi deyil. Vətən müharibəsi günlərində əsir və girovlarla münasibətdə də Azərbaycan Ordusu peşəkarlıq, eyni zamanda, rəhm, təmkin nümayiş etdirdi, özünün əzmi, qüdrəti ilə yanaşı, ədalətini də bütün dünyaya sübut etdi.

Bu tarixi qələbə, eyni zamanda, uzun illərdir beynəlxalq təşkilatlar və güc mərkəzləri tərəfindən ortaya atılan “Qarabağ münaqişəsinin hərbi həlli yoxdur” tezisini də alt-üst etdi. Ali Baş Koman-

Qarabağın fəthi xalq – komandan – ordu birliyinin qələbəsidir!

sizlik girdabından, sözün əsl mənasında, xilas etdi.

Dünyaya hərtərəfli integrasiya, fəal xarici əməkdaşlıq, faydalı diplomatik əlaqələrin qurulması ilə dost və tərəfdaş ölkələrin sayı artdı. Bütün bunların yaratdığı əlverişli şəraitdə zəruri ordu quruculuğu sahəsində də ciddi uğurlar əldə edildi. Ayrı-ayrı şəxslərə, qüvvələrə təbə olan silahlı birləşmələrin vahid komandanlıq altında birləşdirilməsi tezliklə öz bəhrəsini verdi. Arazqırağı cəbhə xəttində ilk qələbələr qazanıldı, itirilmiş torpaqların bir hissəsi geri qaytarıldı. Ölkəmizdə yaranmış milli birliyin və ordudakı intizamın gücünü görən düşmən atəşkəs sazişini imzalamağa məcbur oldu. Bütün bu xronologiya bir daha sübut edir ki, əgər ulu öndərimiz münaqişənin başladığı ilk dövrdə ölkəmizə rəhbərlik etsaydı, bu müsbətlərin heç biri xalqımızın başına gəlməyəcəkdi.

2003-cü ildə ulu öndərimizin siyasi varisi, ən layiqli davamçısı İlham Əliyevin xalqımızın yekdillik səsi ilə ölkə Prezidenti seçilməsi dövlətimizin tarixində yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Ulu öndərin möhkəm təməllər üzərində qurduğu dövlətçilik ənənələri daha da inkişaf etdirildi, bugünkü şanlı qələbəmiz üçün zəmin yaranmağa başladı. İqtisadi yüksəliş səviyyəsinə görə dünyanın ən müasir, qüdrətli orduları sıyahısına daxil oldu. 2016-cı ilin Aprel zəfəri, 2020-ci ilin Tovuz qələbəsi Ali Baş

Komandan İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi ordunun qarşısında heç bir gücün dayana bilməyəcəyini bütün dünyaya bəyan etdi.

2020-ci il sentyabr ayının 27-də bədnam qonşularımız növbəti dəfə hərbi tənqidat törədərək ölkəmizin yeni ərazilərini ələ keçirmək üçün hücum keçdilər. Amma öz siyasi və hərbi gücünü, daha doğrusu, gücsüzlüyünü və rəzilliyini düzgün hesablaya bilməyən terrorçu Ermənistan dövləti və Paşinyan hakimiyyəti bu dəfə biabırçı məğlubiyyətə uğradı. Müzəffər ordumuzun güclü və sürətli əks-hücum əməliyyatı ilə başlayan müqəddəs Vətən savaşımız böyük qələbə ilə nəticələndi. İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk anlarından zəfər müjdəli Ali Baş Komandanımızın verdiyi müdrik və cəsarətli qərarlar, bütün dünyaya nümunə olan xalq-İqtidar birliyi, qardaş və dost ölkələrin siyasi və mənəvi dəstəyi, ən başlıcası isə komandanlığın əmrini ən yüksək səviyyədə yerinə yetirən zabit və əsgərlərimizin rəşadətli hesabına əsərdə olan torpaqlarımız işğaldan azad olundu, dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyümüz bərpa edildi.

Savaşın ilk anlarından strateji Murov zirvəsində, Füzulidə, Cəbrayıl, sonrakı günlərdə Suqovuşanda, Hadrutda, Zəngilində, Qubadıda uğrəngli şanlı bayrağımız ucaldıldı. Noyabr ayının 8-də Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı gününü qeyd etməyə hazırladığımız bir məqamda isə müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev Qarabağımızın ürəyi Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunması müjdəsini xalqımıza çatdırma-

etdi. Bununla da xalqımızın qəlbindən Şuşa ağrısı, niskili əbədi olaraq silindi. Ali Baş Komandanımızın fəxarət və qürur hissi ilə səsləndirdiyi “Əziz Şuşa, sən bizim sən, sən azadsan, biz qayıtmışıq, biz səni dirçəldəcəyik!” – sözləri bu gün xalqımız üçün Şuşa dağlarında səslənən Koroğlu nərsəsi qədər möhtəşəmdir, Şuşanın özü qədər müqəddəsidir.

Şuşa qalasının fəthindən cəmi bir neçə gün sonra Ali Baş Komandanımızın 72 yaşayış məntəqəsi və 8 strateji yüksəkliyin azad olunması xəbərini verməsi ilə düşmənin beli tamamilə sındı, olmayan ruhu yerlə-yeksan edildi. Cəmi bir neçə saat sonra düşmən yalvara-yalvara, ağlaya-ağlaya, xalqımızın qarşısında, möhtərəm Prezidentimiz, yenilməz sərkərdəmiz İlham Əliyevin qarşısında diz çökərək kapitulyasiyadan, ağ bayraq qaldıraraq təslim olmaqdan başqa yol tapmadı.

Müqəddəs şəhərimiz Şuşada yaxın ötən aylarda rəqs edən təlxək Nikol Paşinyan o qədər rəzil duruma düşdü ki, kapitulyasiya sənədini kabinetində deyil, gizləndiyi siçan deşiyində – gizli sığınacaqda imzalamaq məcburiyyətində qaldı. Bununla düşmən ölkəsinin rəhbəri faşist furer Hitlerdən də ağır bir tələyə düşməyə məhkum olduğunu hər kəsə nümayiş etdirdi. Əslində, rəzil düşmənin bu cür biabırçı duruma düşəcəyini Vətən savaşının ilk günündən Ali Baş Komandanımız xüsusilə söyləmişdi. Ermənistanın nuxta rejimi savaşın sürdüyü 44 gündə ordusunu, hərbi infrastrukturunu, çökmüş

danımız və müzəffər ordumuz bu tezisni əksini döyüş meydanında sübut etdi. Döyüşdə qələbə çalan dövlətimiz diplomatik cəbhədə də uğur qazandı: nəhayət, Vətən müharibəsinin ilk günündən Ali Baş Komandanımızın haqqında bəhs etdiyi cədvəl tərtib olundu, işğal altında olan Laçın, Kəlbəcər və Ağdamın da azad olunacağı şanlı tarixlər məlum oldu. Bu müjdəni də Ali Baş Komandanımız xalqımıza böyük sevinc və qürurla çatdırdı!

Nəhayət, əsrlərlə haqqında danışılacaq, şənlinə daşanlar, qəhrəmanlıq, zəfər nəğmələri qoşulacaq, tarixi salnamələrdə öz əksini tapacaq 44 günlük Vətən savaşımız qalibiyyətlə başa çatdırıldı. Terrorçu Ermənistan dövləti Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin bütün şərtləri, tələbləri ilə qeyd-şərtsiz razılaşmalı oldu. 15 noyabrda Kəlbəcərin, 20 noyabrda Ağdamın, 1 dekabrda Qəder Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi ilə Azərbaycanın dünya birliyi, beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən tanınmış ərazi bütövlüyü bərpa olunacaq, xalqımızın 30 illik həsrətinə son qoyulacaq.

Bu gün Ali Baş Komandanımızın Şuşanın işğaldan azad edilməsi ilə bağlı tarixi müraciətilə səsləndirdiyi “Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!” şüarı bütünlüklə Qarabağa, işğaldan azad edilən bütün torpaqlara həyatın qayıdacağı devizi kimi olduqca əzəmətli səslənir. Müzəffər ordusunun gücü ilə tarixi ərazilərini qarış-qarış, addım-addım işğaldan azad edən Azərbaycan dövləti ən yaxın zamanda özünün iqtisadi gücünü,

potensialını da bütün dünyaya nümayiş etdirəcək. Erməni vandalları tərəfindən dağıdılmış, məhv edilmiş şəhərlərimiz, qəsəbələrimiz, kəndlərimiz bərpa olunacaq, yenidən qurulacaq və soydaşlarımız həmin torpaqlarda öz firavan həyatlarına davam edəcəklər.

Müharibənin başa çatması, şanlı qələbənin əldə edilməsi münasibətilə 1 sayılı Klinik Tibbi Mərkəzdə müalicə olunan hərbiçilərlə görüşü zamanı məcburi köçkünlərə müraciət edən Ali Baş Komandan qətiyyətlə bildirdi ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, ilk növbədə, təhlükəsizlik tədbirləri görülməlidir. Daha sonra isə bütün infrastruktur bərpa ediləcək, soydaşlarımız illərlə həsrətində olduqları dədə-baba yurdlarına dönəcəklər.

Xalqımız əmindir ki, Azərbaycan dövləti beynəlxalq hüququn verdiyi imkanlardan bəhrələnərək Ermənistanın terrorçu rəhbərliyinin, 30 il ərzində xalqımıza qarşı qanlı cinayətlər törətməmiş şəxslərin, Xocalı qatillərinin hüquqi müstəvidə də cəzalandırılmasına nail olacaq. Terrorçu Ermənistan dövləti bu illər ərzində Azərbaycana vurduğu maddi və mənəvi zərəmə görə təzminat ödəməyə məcbur ediləcək.

Bu şanlı Qələbənin əldə edilməsi üçün canlarını fəda edən şəhidlərimizin, eləcə də Birinci Qarabağ savaşında şəhid olanların xatirəsi xalqımız, dövlətimiz tərəfindən həmişə əziz tutulacaq, onların ailə üzvləri, yaxınları ölkəmizdə ən ali hörmətə, izzətə layiq olduqlarını hər an

hiss edəcəklər. Döyüşlərdə yaralananlar, qazilərimiz hər zaman dövlətimizin himayəsində olacaqlar. Azərbaycan xalqı olaraq bu şanlı qələbənin əldə edilməsi ilə bağlı arzularını həyata hər zaman ehtiramla ifadə edəcəyik, qazilərimiz başımızın tacı, gözümüzün nuru olacaqlar.

Qüdrətli, yenilməz, ərazi bütövlüyünü bərpa edən, tarixi torpaqlarında uğrəngli bayrağını ucaldan Azərbaycan dövləti bu tarixi qələbədən sonra daha da qüdrətlənəcək, inkişaf edəcək. Ali Baş Komandanımız, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin liderliyi ilə xalqımız daha böyük gələcəyə, xoş sabahlara qovuşacaq.

Bu şanlı, tarixi qələbənin əldə olunması münasibətilə bir daha xalqımızı, müqəddəs ata vəsiyyətini– ulu öndərimiz Heydər Əliyevin ərazi bütövlüyümüzün bərpa edilməsi ilə bağlı arzularını həyata keçirən yenilməz Ali Baş Komandanımızı, müzəffər ordumuzu təbrik edirik. Vətən savaşımızda canından keçən şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyir, onların müqəddəs ruhları qarşısında baş əyirik.

Qələbənin mübərək, Azərbaycan! Fəthiniz mübərək, cənab Ali Baş Komandan! Qarabağ torpağında qədəmlərin mübərək, müzəffər Azərbaycan Ordusu! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

Elçin BABAYEV,
Bakı Dövlət Universitetinin rektoru